

Zalig de zachtmoedigen

Preek over Mattheus 5:3

Te lezen: Psalm 37:1-11 en Mattheus 5:1-12
Zuilen, 19 januari 1975

Een mens laat zich heel gemakkelijk opsluiten in een klein hokje. In het kleine hokje van zijn eigen zorgen en vreugde. Een moeder denkt: 'Hopelijk duurt de griep van Piet niet lang'. 'Heerlijk dat Elsje nu een zes en een half voor de repetitie Engels haalt'. Kleine zorgen, kleine vreugden...

Ook een gemeente van Jezus Christus laat zich gemakkelijk opsluiten in een klein hokje. Vijftien mensen meer of minder in deze kapel maken voor ons op zondag een heel verschil. De afgelopen week heeft de Raad langdurig gesproken over enkele duizenden guldens die het knelpunt vormen in de begroting van de gemeente voor het komende jaar. Iemand zal verbaasd vragen: Wat zijn in deze tijd enkele duizenden guldens per jaar voor vijftenzestig mensen?! Acht gulden per maand per lid méér is ruim zesduizend gulden per jaar méér! De Raad heeft er lang en zorgelijk over gesproken. Later realiseerde ik het me: We werden erdoor in beslag genomen. Er bijna in gevangenen gezet als in een heel klein hokje, zodat we van niets anders meer konden denken.

'Het zijn de kleine dingen die het doen', is de tekst van een populair liedje op de radio. Inderdaad: Het zijn de kleine dingen die het doen: De griep van Piet en de zes en een half van Elsje en enkele duizenden guldens op de begroting kunnen heel belangrijk zijn, maar een Kind van God hoeft zich niet in de kleine dingen te laten opsluiten.

In de zaligspreking die de tekst voor deze prediking is, hoor ik Jezus met een sleutelbos rammelen. Met Mattheus 5:3 steekt Jezus de sleutel in de hokjes van kleine vreugde en zorgen waarin we opgesloten zitten: 'zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven...' De deur zwaait open en de horizon verwijdt zich. Het blikveld verwijdt zich van de griep van Piet en de zes en een half van Elsje en de promotiekansen van pa en de begroting van de gemeente tot de horizon van de aarde. De aarde beërven... Zo ver als je kijken kunt... Zo groot, zo omspannend is Gods rijk. Zo groot, zo omspannend is het geschenk waarmee God zijn kinderen zal bedenken. We willen in deze dienst niet met opgetrokken neus voorbij lopen aan de kleine dingen die ons leven kunnen beheersen. We willen ons door Jezus laten bevrijden uit de bevangenheid door het kleine, Jezus wil u met deze zaligspreking plaatsen in de aarde omspannende ruimte van Gods zegen. Wat zou het een bevrijding zijn wanneer we aan het eind van deze dienst kunnen zingen: 'O God, hoe groot zijt gij', 'Hoe groot is onze toekomst met U'. Bevrijding uit de gebondenheid aan het kleine.

Er zit in deze zaligspreking een verrassing, die gemakkelijk aan je voorbijgaat. 'Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven'. Niet: ... de hemel beërven. Maar: ... de aarde beërven. Christenen hebben van het geloof te veel een zaak van de hemel gemaakt. De hemel is de plaats waar de engelen God dienen. De aarde is de plaats waar mensen God dienen. We moeten er voor oppassen mensen en engelen door elkaar te halen.

De Mormonen leren, dat wij mensen onze oorsprong in de hemel hebben. Dat wij tijdelijk naar de aarde verbannen zijn om een proeftijd door te maken. Dat wij

tenslotte gelouterd terug zullen keren naar de plaats waar wij thuishoren: in de hemel. Zo spreekt de bijbel niet, God heeft u en mij niet geschapen met het oog op de hemel, maar met het oog op de aarde. Deze bedoeling is God altijd trouw gebleven. Ook al zijn er enkele bijbel plaatsen waar sprake is van een tijdelijk verblijf na de dood in de hemel: onze uiteindelijke bestemming ligt op de aarde, op de nieuwe aarde die God zal geven.

Hoeveel onschuldig bloed de aarde gedronken heeft, hoe vaak de aarde het toneel is geweest van onmacht, haat en andere God vloekende voorstellingen: God blijft de aarde trouw als de plaats die Hij uitgekozen heeft om zijn heerlijkheid te openbaren. Nooit zal de aarde zinloos door het heelal suizen als de uitgebrande trap van een raket: afgedankt, waardeloos. Ook het lijden, het sterven en de opstanding van Jezus Christus is erop gericht de aarde te laten zijn wat zij moet zijn: Het toneel van Gods wijsheid en macht en liefde. Het toneel waar mensen - om het zo te zeggen - het stuk opvoeren: 'hemel op aarde'. De aarde het toneel waar mensen Gods liefde en wijsheid en gerechtigheid uitspelen, opvoeren. Alleen: op de nieuwe aarde zullen mensen hun rollen in het stuk 'Hemel op aarde' niet eerst uit het hoofd moeten leren. Ze zullen hun rol ook niet spelen maar leven. Het stuk 'Hemel op aarde' zal spontaan, van binnenuit gebracht worden, gedreven door de Geest van God in nieuwe mensen. Protesteert u niet direct, maar denkt u thuis eens rustig na over de volgende uitspraak. Het belangrijkste van de dood en opstanding van Jezus Christus is niet dat het ons de deur tot de hemel opent, maar dat het ons de deur tot Gods nieuwe aarde opent. Zo luidt de belofte die Jezus u geeft: ...u zult de aarde beërven'.

Een bekend gezegde luidt: 'Een brutaal mens heeft de halve wereld'. Een slimmerik ketst terug: maar de niet brutale mens heeft dan nog de andere helft! Slim bedacht. Maar het is wel duidelijk: De wereld is ervoor degene die de wereld nemen. Voor de anderen blijft er in het gunstigste geval iets over. De wereld is ervoor degenen die de wereld nemen: De brutale neemt de wereld met zijn grote mond en puntige ellebogen. Door de eeuwen hebben generaals en soldaten de wereld genomen met wapens en terreur. De grote internationale industrieën zijn bezig de aarde te nemen met de macht van geld en de macht van technische kennis, en de macht van politieke relaties. De filmster probeert de wereld te veroveren met haar verleidelijke glimlach en gewaagde kleding. Een meisje uit de Zwanenvechtlaan probeert een stukje van de wereld te veroveren met haar geflirt op een schoolfeestje. Een voetballer verovert de wereld met zijn gespierde benen en zijn bluf tegenover scheidsrechters en journalisten. Een toffe, gevierde jongen probeert het met zijn ronkende sportwagen, waarin hij rijdend probeert pijn te verdringen. Sinds Kaïn jaloers werd op Abel en hem zijn deel op aarde niet gunde, sinds de aarde het bloed van Abel dronk, is de aarde doortrokken van afgunst en geweld en macht. Sindsdien wordt de aarde met geweld of list veroverd.

Jezus durfde wat te zeggen: 'Zalig de zachtmoedigen want zij zullen de aarde beërven'. Zij moeten zich krom gelachen om Jezus: De brutalen, de sterken, de listigen, en alle andere wereldveroveraars die Jezus dit woord hoorden uitpreken. De zachtmoedigen zullen de aarde beërven! Laat ons niet lachen! Wat een onzinnige praat over de aarde! 'Zalig zijn de zachtmoedigen want zij zullen de aarde beërven' Midden in het harde leven staande omringd door macht en brutaliteit en list en wraak, lijkt dit een belachelijke uitspraak over de aarde. Maar je kunt je soms vergissen in de aarde! U weet het wel: zogenaamd met je beide benen nuchter op de aarde staande, zou je zweren dat de aarde een platte schijf is. Maar een kosmonaut die uit het venster in zijn satelliet kijkt weet beter: De aarde is een bal!

Je moet een eind boven de aarde uitgetild zijn, om door te krijgen hoe het met de aarde gesteld is. Wanneer Jezus zegt: 'Zalig de zachtmoedigen want zij zullen de aarde beërven', staat Hij op een berg. De zaligsprekingen vormen het eerste stuk van de Bergrede! Een berg is in de bijbel een teken van Gods nabijheid. Mozes en Elia ontmoetten God op een berg. Jezus werd op een berg verheerlijkt. Vanaf een berg op de aarde neerkijkend zegt Jezus: 'Zalig de zachtmoedigen want zij zullen de aarde beërven'. Vanaf de hoogte van Gods tegenwoordigheid, vanuit God gezien, blijkt de aarde geen platte schijf te zijn van laag-bij-de-grondse brutaliteit en macht en wraak, maar blijkt de aarde tenslotte eens bol te zullen staan van liefde en vergeving en zachtmoedigheid. Vanaf een berg, vanaf de hoogte van de ontmoeting met God blijkt het met de aarde anders te zullen gaan als de mensen beneden denken.

Er is nog een berg vanwaar u een schitterend en waarheidsgetrouw uitzicht hebt op de aarde. Dat is de heuvel Golgotha. Staande op de hoogte van het kruis krijgt u een heel andere kijk op de aarde. Vanaf Golgotha op de aarde kijkend, blijkt Jezus' woord waar te zijn: 'Zalig de zachtmoedigen want zij zullen de aarde beërven'. Aan het kruis sterft Jezus als de zachtmoedige van wie Hij in de Bergrede sprak. Hij is zelf deze zachtmoedige geworden. Hij weigerde zich door zijn volksgenoten te laten bombarderen tot een koning die Palestina op de Romeinen zou terugveroveren, Jezus bleef de zachtmoedige. Jezus nam geen wraak op Judas die hem verraadde. Hij bleef de zachtmoedige. Jezus verbood Petrus het zwaard te gebruiken tegen de soldaten die Hem gevangen namen: Hij bleef de zachtmoedige. Stervende vervloekte Jezus niet de soldaten die Hem gekruisigd hadden. Hij was de zachtmoedige die bad: 'Vader vergeef hen!' Jezus sterft op Golgotha als de zachtmoedige van wie Hij zelf eens in de Bergrede sprak. En de soldaten en de hogepriesters en de schriftgeleerden dachten: ziezo, die is de wereld uit! Die speelt geen rol meer! En ze dachten een stukje van de wereld veroverd te hebben.

Wat hebben ze zich verkeken! Want kijk eens goed van de heuvel Golgotha naar beneden. Kijk eens goed naar de hof van Arimatea. Na drie dagen staat Jezus op uit het graf. De zachtmoedige die op Goede Vrijdag met geweld werd weggewerkt, stapt met Pasen opnieuw het toneel van de wereldgeschiedenis op. En ditmaal als Koning. Veertig dagen na zijn opstanding staat Hij op een berg – opnieuw een berg! – Hij kijkt over de aarde zoals een koning zijn gebied overziet, Hij strekt opnieuw zijn handen over de aarde uit, - nu niet als de gekruisigde, maar als de heerser, en Hij spreekt de woorden: 'Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde'. De zachtmoedige van Goede Vrijdag heeft na Pasen alle macht op aarde. Hij bezit de aarde. Met Pasen wordt de zaligspreking aan Jezus zelf vervuld: 'Zalig de zachtmoedigen want zij zullen de aarde beërven'. Eens zal Christus weerkomen op aarde en Zijn troon vestigen. Hij zal dan heersen op aarde. Hij zal de heerschappij delen met allen die in Hem geloofd hebben, die het op aarde hebben gewaagd met Zijn zachtmoedigheid. Wanneer u het in geloof gewaagd hebt met de zachtmoedigheid van Christus, zult u de aarde beërven.

Voor een erfenis doe je niets. Een erfenis word je geschonken uit het bezit dat een ander verdiend heeft, wie wil erven moet alleen zorgen dat de verhouding tot de erflater goed is: moet zorgen dat hij niet ontferd wordt. De aarde, en uw positie op aarde, moet u niet met alle mogelijke en onmogelijke middelen zelf veroveren. De aarde en uw positie op aarde wil God u uit zijn bezit als erfenis schenken. U moet zorgen dat uw verhouding tot Hem in orde is. Het borrelt bij u wellicht van vragen en tegenwerpingen. Misschien kan het volgend voorbeeld het duidelijk maken.

Bij u op kantoor is een strijd ontbrand over de opvolging van de chef die met pensioen gaat. Moet u nu meedoen in de slag van mooipraterij en kruiperij om uw kansen te verdedigen?

God wil u uw positie op de aarde en op de nieuwe aarde schenken als erfenis uit zijn bezit. Wat u alleen hoeft te doen is de zachtmoedigheid van Christus aannemen. De mensen zullen zeggen. Die doet zichzelf te kort! Die laat kansen aan zijn neus voorbijgaan. Vanaf de heuvel Golgotha zie je het anders: u doet zich niet te kort. U beërft de aarde.

Amen.